



ರೊಟ್ಟಿ ಕಿಲ್ಲೆ

ಹೊಲಕ್ಕೋ, ಗೋವು ಕಾಯಲೋ ಹೋದಾಗ ರೈತರ ಬಗಲಿಗೊಂದು ಬುತ್ತಿಗಂಟು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಡು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕಿಲ್ಲೆ, ರೊಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಸೆಣಬಿನ ದಾರದಿಂದ, ಮೆತ್ತಗಿನ ಕತ್ತದ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಾರಿನ ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ನೆಯ್ದಿ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಉದ್ದನೆಯ ತೊಟ್ಟು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬುತ್ತಿ ತುಂಬಿ ಒಯ್ಯುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೀಗ, ರೊಟ್ಟಿ ಕಿಲ್ಲೆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಟಿಫಿನ್ ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳು ಬಂದು ಕುಳಿತಿವೆ. ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬುತ್ತಿ ಒಯ್ಯುವ ಪ್ರಮೇಯವು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ ರೊಟ್ಟಿ ಕಿಲ್ಲಿಯನ್ನು ದೂರ ತಳ್ಳಿದೆ.

—ನವ್ಯ ಶಿವದೇವ ಮೊಗಟಾ, ನವದೆಹಲಿ



ಅಟ್ಟಕಾಯಿ ನಂಟಿನ ಚೀರಣಿಗೆ

ಈಗಿನಂತೆ, ತಲೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಥರಾವರಿ ಶಾಂಪೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲವದು. ಏನಿದ್ದರೂ ಅಟ್ಟಕಾಯಿಗೆ (ಅಂಟವಾಳಕಾಯಿ) ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿನಗಳವು. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರದೇ ಮನಗೆ ಹೋದರೂ ಬಾಗಿಲಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ, ಕಡಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಟ್ಟು ಚೀರಣಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಶಿಗರಣಿಗೆ, ಸೀರಣಿಗೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಟ್ಟಕಾಯಿ ಹಾಕಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇನು ಇಟ್ಟು ಚೀರಣಿಗೆ(ಮೊಟ್ಟೆ)ತೆಗೆಯಲು ಈ ಚೀರಣಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.



ತೆಂಗಿನ ಕೆಂಚು, ಬಿಳಿದೇವದಾರಿ ಮರದಿಂದ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಚೀರಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಆನೆ ದಂತದಿಂದಲೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚೀರಣಿಗೆಯಿಂದ ತೆಗೆದ ಚೀರಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟಿನ ಉಗುರಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿಟ್ಟಿನ ಉಗುರಿನಿಂದ ಒತ್ತಿದಾಗ 'ಚಿಟ್' ಎಂದು ಬರುವ ಸಪ್ತಳವನ್ನು ಖುಷಿಯಿಂದ ಆನಂದಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚೀರಣಿಗೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದವು. ಸದ್ಯ ಚೀರಣಿಗೆಯು ಚಿರನಿದ್ದೆಗೆ ಸರಿದಿದೆ.

—ಬೀರಣ್ಣ ನಾಯಕ ಮೊಗಟಾ, ಯಲ್ಲಾಪುರ